

Selskapskontroll – fra a-å ("Praktisk veileder")

Utarbeidet av arbeidsgruppa for selskapskontroll, 3. mai 2010
og behandlet i NKRFs styre 11. mai 2010.

Innhold

FORORD.....	3
1 GENERELT OM SELSKAPSKONTROLL.....	4
1.1 Hjemmel	4
1.2 Innhold	6
1.3 Selskapstyper som omfattes	6
1.4 Hvem kan gjennomføre selskapskontroll?	7
2 PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL.....	7
3 VEDTAK OG BESTILLING AV SELSKAPSKONTROLL.....	8
4 GJENNOMFØRING	8
5 RAPPORTERING	11
6 OFFENTLIGHET	11
7 OPPFØLGING	13
8 OVERSIKT OVER VEDLEGG.....	14

Forord

På bakgrunn av årsmøtesak 6.2/2009 oppnevnte styret i NKRF ei arbeidsgruppe for å arbeide videre med styrkingen av selskapskontrollen. Arbeidsgruppa fikk følgende mandat av styret:

Arbeidsgruppa skal med utgangspunkt i rapport datert 24.10.08 om selskapskontroll komme med anbefalinger til tiltak som kan øke NKRFs faglige tyngde og innflytelse, herunder øke medlemmenes kompetanse på området selskapskontroll. Arbeidsgruppa bes vurdere økonomiske konsekvensene av de tiltakene de anbefaler.

Styret oppnevnte følgende arbeidsgruppe:

- Torgun M. Bakken, leder - Glåmdal sekretariat IKS
- Bård Humberset - Rogaland Revisjon IKS
- Øyvind Schage Førde - Nedre Romerike distriktsrevisjon
- Bjørn Bråthen, sekretær - NKRFs administrasjon

I dette dokumentet oppsummerer arbeidsgruppa sitt arbeid i en praktisk veileder kalt "Selskapskontroll fra a-å". Arbeidet er gjennomført i perioden september 2009 til april 2010.

Arbeidsgruppa retter en generell takk til alle bedriftsmedlemmene som bidro med eksempler på planer og rapporter vedrørende selskapskontroll, og en spesiell takk til Nedre Romerike distriktsrevisjon som sjenerøst stilte sin verktøykasse til rådighet i arbeidet.

Vi håper den praktiske veilederen kan bidra til å styrke arbeidet med selskapskontroll samt inspirere bedriftsmedlemmene og øke kompetansen på området.

Kongsvinger, 3. mai 2010

Torgun M. Bakken
Leder for arbeidsgruppa

1 Generelt om selskapskontroll

Kommunesektoren¹ har i lang tid gjort bruk av fristilte organisasjonsmodeller som selskaper, stiftelser og lignende. Utviklingen har imidlertid gått i retning av stadig økende bruk av fristilte organisasjonsformer til erstatning for tradisjonell etatsstyring. Resultatet er en mer kompleks og fragmentert organisering av den kommunale virksomheten, noe som igjen innebærer særskilte utfordringer når det gjelder folkevalgt, demokratisk styring og kontroll.

Valg av organisasjonsform legger rammene for kommunestyrets styringsmuligheter overfor fristilte selskaper, ettersom disse har egne selskapsorganer og er regulert av særskilt lovgivning, som bl.a. fastsetter forholdet mellom eierne (kommunene) og selskapsorganene.

Følgende figur viser selskapskontrollens omfang og innhold:

1.1 Hjemmel

Selskapskontroll er hjemlet i kommuneloven (koml.) § 77 nr. 5 og for øvrig nærmere omtalt i forskrift om kontrollutvalg kap. 6 (§§ 13 – 15).

§ 77. Kontrollutvalget nr. 5

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.

¹ Kommunesektoren omfatter både kommuner og fylkeskommuner. I dette dokumentet brukes "kommuner" for både kommuner og fylkeskommuner, samt "kommunestyret" for både kommunestyret og fylkestinget og "formannskapet" om både formannskapet og fylkesutvalget (unntatt i gjengivelser fra lovtekst osv).

§ 13. Selskapskontroll

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Kontrollutvalget avgjør selv hvem som på dets vegne skal gjennomføre selskapskontroll.

§ 14. Selskapskontrollens innhold

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/ fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll).

Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3.

§ 15. Rapportering om selskapskontrollen

Kontrollutvalget fastsetter selv hvordan utført selskapskontroll skal rapporteres til utvalget, herunder hvilket innhold slik rapport skal ha. Et selskap som er omfattet av selskapskontrollen, og den som utøver kommunens eierfunksjon, skal alltid gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som omtales i rapporten. Eventuelle kommentarer skal fremgå av rapporten.

Med utgangspunkt i planen for gjennomføring av selskapskontroll skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvilke kontroller som er gjennomført samt om resultatene av disse.

I tillegg gir koml. § 80 en innsynsrett i selskaper som fullt ut – direkte eller indirekte – er eid av kommuner/fylkeskommuner. Denne retten gjelder for kommunens/fylkeskommunens kontrollutvalg og den som på utvalgets vegne utfører selskapskontroll.

§ 80. Selskapskontroll

I interkommunale selskaper etter lov 29. januar 1999 nr. 6 og i aksjeselskaper der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjer, og i heleide datterselskaper til slike selskaper, har kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.

Kommunestyret eller fylkestinget kan fastsette regler om kontrollutvalgets og revisors kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskapet og herunder fastsette hvilke dokumenter mv. som skal sendes kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor.

Kontrollutvalget og kommunens eller fylkeskommunens revisor skal varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskap og tilsvarende organ.

1.2 Innhold

Innholdsmessig deles selskapskontroll i to komponenter – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. **Eierskapskontroll** er den obligatoriske delen av selskapskontroll (*Kontrollutvalget skal påse ...*), jf. forskrift om kontrollutvalg § 14 første ledd. Den omfatter kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser, herunder å kontrollere om den som utøver eierinteressene gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Forvaltningsrevisjon er den frivillige delen av selskapskontroll (*Selskapskontrollen kan også omfatte ...*), jf. forskrift om kontrollutvalg § 14 andre ledd, og er nærmere omtalt i forskrift om revisjon kap. 3 (§§ 6 – 8), jf. forskrift om kontrollutvalg kap. 5 (§§ 9 – 12) og RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon. Den omfatter systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger, jf. forskrift om revisjon § 7 første ledd.

1.3 Selskapstyper som omfattes

Selskapskontroll omfatter alt kommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven samt interkommunalt samarbeid etter koml. kap. 5 og som er egne rettssubjekt. Inkludert er dermed interkommunale selskaper (IKS), aksjeselskaper og samvirkeforetak. Utenfor rekkevidden av selskapskontroll er f.eks. kommunale foretak (KF) organisert etter koml. kap. 11 eller interkommunalt samarbeid etter koml. kap. 5 og som ikke er eget rettssubjekt. Heller ikke stiftelser omfattes av regelverket om selskapskontroll.

Kontrollutvalgets plikt til å gjennomføre selskapskontroll påvirkes ikke av eierskapets omfang eller av hvem som eventuelt er medeiere. Selskapskontrollens innhold og omfang kan imidlertid påvirkes av dette. F.eks. vil rammene for forvaltningsrevisjon være påvirket av manglende innsynsrett etter koml. § 80, i selskaper som ikke fullt ut – direkte eller indirekte – er eid av kommuner. I slike tilfeller må forvaltningsrevisjon basere seg på innsyn i åpne kilder eller alternativt på et utvidet innsyn etter særskilt avtale med de øvrige eierne.

1.4 Hvem kan gjennomføre selskapskontroll?

Kontrollutvalget avgjør selv hvem som på dets vegne skal gjennomføre selskapskontroll, jf. forskrift om kontrollutvalg § 13 tredje ledd. Denne avgjørelsesmyndigheten er likevel avgrenset av de avtalene kommunen må ha inngått med en utfører. Når det gjelder eierskapskontroll, er valget av utfører åpent – enten kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisjon eller andre habile utførere. Forvaltningsrevisjon er pr. definisjon revisjon, og kan derfor kun utføres av en revisor som tilfredsstiller kravene i forskrift om revisjon til kvalifikasjoner mv. og uavhengighet og objektivitet, jf. hhv. kap. 5 (§§ 11 – 12) og 6 (§§ 13 – 15).

2 Plan for selskapskontroll

Bestemmelser om plan for selskapskontroll finner vi i forskrift om kontrollutvalg i § 13 annet ledd.

Som det framgår av bestemmelsen, må kontrollutvalget minst én gang i løpet av valgperioden utarbeide plan for selskapskontroll, og dette må skje innen utgangen av det første året i valgperioden. Planen skal vedtas av kommunestyret selv. I departementets merknader framgår det at forskriften ikke er til hinder for at kommunestyret vedtar at det skal utarbeides slike planer oftere.

Valg av kontroller bør skje på bakgrunn av en risiko- og vesentlighetsvurdering, og denne vurderingen kan gå fram av vedlegget til planen.

Detaljeringsgraden i planen kan variere, og kommunestyret selv kan også delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Vi anbefaler at det i saksframlegget tilrådes at kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å foreta nødvendige endringer i løpet av planperioden. Det kan være behov for det dersom et annet kontrollutvalg tar initiativ til en selskapskontroll, og der de andre av hensyn til ønske om samordning, velger å endre sine prioriteringer.

I vedlegg 1 ligger et eksempel på plan for selskapskontroll. Planen inneholder følgende punkter:

- Bakgrunn
- Innholdet i selskapskontroll
- Formålet med selskapskontroll
- Gjennomføring og rapportering av kontrollen
- Prioriteringer i denne planperioden
- Vedlegg (skjematisk oversikt over selskapene)

3 Vedtak og bestilling av selskapskontroll

Når kommunestyret har vedtatt planen, skal kontrollutvalget vedta og eventuelt bestille kontrollene. I departementets merknad til § 14 i kontrollutvalgsforskriften heter det at *”dersom flere eierkommuner ønsker å gjennomføre forvaltningsrevisjon i samme selskap, kan det være hensiktsmessig at slik kontroll eller revisjon koordineres mellom selskapets eiere.”*

Den tilnærmingen som anbefales i denne praktiske veilederen, innebærer at selskapets organer (daglig leder, revisor og styre) også blir kontaktet ved eierskapskontroller. For å unngå unødig belastning på selskapet ved gjentatte kontroller fra flere eiere, bør også samordning søkes ved eierskapskontroller. Det kan i forbindelse med samordnede selskapskontroller, være hensiktsmessig at det for eksempel er kontrollutvalget i den største eierkommunen eller i vertskommunen, som initierer selskapskontrollen og samordner initiativet. Dette fratar selvfølgelig ikke enhver eier mulighetene å igangsette kontroller på eget initiativ, uavhengig av de øvrige eierne.

I denne praktiske veilederen har vi lagt til grunn at eierskapskontrollen har to hovedfokus:

- Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?
  - Har kommunen etablert rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
  - Er rutinene gode nok, og blir de fulgt?
- Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Disse er omtalt som **problemstillinger** i dokumentene bestilling av selskapskontroll (vedlegg 2) og i tilhørende skjema inntatt i vedlegg 3. Det er de samme formuleringene som er inntatt i anbefaling nr 6 i [KS Eierforums anbefaling til eierskap, selskapsledelse mv.](#) (Versjon februar 2010).

Ved samordnede kontroller er det en fordel om kontrollutvalgene blir enige om hvilke eventuelle ytterligere problemstillinger som skal besvares i kontrollen.

4 Gjennomføring

Vi finner i forskrift få føringer på prosessen for gjennomføring av selskapskontroll. Mye vil være bestemt av kontrollens formål og problemstillinger. I denne praktiske veilederen legges det opp til at gjennomføringen følger en bestemt prosedyre og med et fast sett av maler og skjemaer. De utgjør dermed forslag til en god praksis for forsvarlig gjennomføring av kontrollen. Den praktiske veilederen er imidlertid ikke ment å legge rammene for den eneste hensiktsmessige måten å gjennomføre og rapportere eierskapskontroll på.

Maler i vedlegg

I vedleggene er det inntatt en rekke praktiske maler for gjennomføring av selskapskontroll. Malene består av:

- Vedlegg 4 - Brev om oppstart av selskapskontroll - selskapet
- Vedlegg 4.1 - Egenerklæring – styret
- Vedlegg 5 - Brev om oppstart av selskapskontroll – eierne
- Vedlegg 5.1 Egenerklæring fra eierrepresentantene
- Vedlegg 6 Forespørsel til selskapets revisor
- Vedlegg 7 Kontrollskjema daglig leder
- Vedlegg 8 Høringsbrev til selskapet
- Vedlegg 9 - Høringsbrev til eiere
- Vedlegg 10 – Rapport fra selskapskontroll

Steg 1, Brev om oppstart

Prosedyren innebærer at selskap og eiere orienteres om oppstart av kontrollen. Der hvor selskapskontrollen gjennomføres med forvaltningsrevisjon, følger dette direkte av punkt 13 i standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001): "Revisor skal sende oppstartsbrev til hensiktsmessig ledernivå i administrasjonen så tidlig som mulig i prosjektet og senest før datainnsamlingen starter."

Vi anbefaler at tilsvarende oppstartsbrev til selskapet (jf. vedlegg 4) og oppstartsbrev til eierne (jf. vedlegg 5) også sendes i eierskapskontroller. Med "hensiktsmessig ledernivå" legger vi til grunn styreleder og daglig leder i selskapet.

Steg 2, Kartlegging

Neste steg er å innhente opplysninger om selskapet og eiernes utøvelse av eierskapet. Det gjøres bl.a. gjennom å sende skjema til selskapet (jf. vedlegg 4.1) og skjema til eierrepresentantene, (jf. vedlegg 5.1) med et sett med faste spørsmål. Spørsmålene kan endres avhengig av bestillingen. Det er hensiktsmessig at disse skjemaene og vedlegges oppstartsbrevet.

Videre vil det i denne fasen også gå ut brev til selskapets revisor (jf. vedlegg 6), unntatt med deleide² selskaper hvis ikke annet er avtalt. Det vil også bli søkt informasjon i eksterne kilder³.

Når prosjektet går mot slutten, avholdes det møte med daglig leder hvor et særskilt skjema, kontrollskjema daglig leder (jf. vedlegg 7), gjennomgås, og forhold fanget opp i løpet av prosessen, drøftes.

Steg 3, Høring

Forskrift om kontrollutvalg § 15 sier følgende om siste fase i prosjektet, nemlig høring: "Et selskap som er omfattet av selskapskontrollen, og den som utøver kommunens eierfunksjon, skal alltid gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som omtales i rapporten. Eventuelle kommentarer skal fremgå av rapporten."

² Med deleide selskaper menes selskaper der kommunen er eier sammen med private aktører og/eller staten.

³ Dette kan være Foretaksregisteret, www.purehelp.no, www.proff.no med mer.

Dette er tilsvarende bestemmelse som i standard for forvaltningsrevisjon RSK 001, slik at høringsrutinen er den samme om man utfører selskapskontroll med eller uten forvaltningsrevisjon.

Det er her spørsmål hvem som utgjør "et selskap" altså hvem som har uttaleretten. Vi legger til grunn at høringsbrevet (jf. vedlegg 8) sendes daglig leder og styreleder i fellesskap. Selskapet bør selv ta stilling til hvordan styret som collegium skal involveres. Det kan være tilstrekkelig at kontrollrapporten forelegges styret i ettertid, men det kan også være at styret behandler selve høringsuttalelsen.

Videre er det spørsmål om hvem som "utøver kommunens eierfunksjon". I interkommunale selskaper er det medlemmet(-ene) i representantskapet. I aksjeselskaper er det medlemmer i generalforsamlingen, som i utgangspunktet er ordfører. Andre kan imidlertid ha møtt med fullmakt i generalforsamlinger, og det anbefales at høringsbrevet (jf. vedlegg 9) sendes ordfører for en nærmere avklaring. I utgangspunktet sendes utkast til rapport til hvert medlem i representantskapet eller generalforsamlingen, men i noen tilfeller kan det være naturlig at eierrepresentantene kan velge å avgi en felles høringsuttalelse.

Steg 4, Rapportering til kontrollutvalget

I denne prosedyren ligger at det skal utarbeides en egen rapport fra selskapskontrollen (jf. vedlegg 10). Der hvor det er flere eiere med på kontrollen, vil det være en vurdering av hensiktsmessighet (rasjonalitet og ønske fra kontrollutvalgene) om det skal utarbeides rapporter til hvert kontrollutvalg eller en fellesrapport. Selv hvor det utarbeides en fellesrapport, anbefaler vi at funn, vurderinger og anbefalinger av relevans for hver eier synliggjøres.

Eierskapskontroll eller forvaltningsrevisjon

Vedlagte skjemaer (se steg 2) med spørsmål til styret, eiere, revisor og daglig leder anses å være innenfor rammen av en eierskapskontroll. Det kan argumenteres for at en eierskapskontroll ikke "kjenner" selskapet, kun kommunens eierutøvelse. På den annen side vil godt eierskap måles gjennom hvordan selskapet driver sin virksomhet, og om det arbeider ut fra eiernes intensjoner. Følgelig vil det være god praksis også innenfor rammen av eierskapskontroll å ta for seg sider ved selskapet selv.

Det går et grensesnitt mellom eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Grenseflaten er ikke klar. Den eneste praktiske konsekvensen er at det kan reises spørsmål ved hvem som kan utføre selskapskontrollen. I denne veilederen legger vi til grunn at forvaltningsrevisjon oppstår der hvor det gjennomføres "systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger" (jf. koml. § 77 nr 4).

Vi har i utarbeidelsen av malene i den praktiske veilederen lagt opp til at skillet går ved å gjøre analyser eller materielle vurderinger av selskapets drift. Eierskapskontrollen er lagt opp bredt, men ikke dypt. Eksempelvis stilles det i eierskapskontrollen spørsmål ved om man følger lov om offentlige anskaffelser, men det gjøres ingen analyser om utlysningsregler blir fulgt, eller om det føres anskaffelsesprotokoller mv. Om kontrollutvalget ønsker slike

spørsmål (problemstillinger) besvart, kan det bestilles i form av forvaltningsrevisjon og gjennomføres av en kvalifisert og uavhengig revisor.

5 Rapportering

Det er i noen grad opp til kontrollutvalget selv å avgjøre hvordan utført selskapskontroll skal rapporteres, og hvilket innhold rapporteringen skal ha, jf. kontrollutvalgsforskriften § 15. Kontrollutvalgsforskriften § 15 må forstås slik at kontrollutvalget kan gi føringer om form på rapporten, men den som utfører oppdraget må selv på fritt grunnlag vurdere hvilke konklusjoner undersøkelsen gir grunnlag for å trekke.

Når det gjelder rapportering til kommunestyret, skal det med utgangspunkt i planen for gjennomføring av selskapskontroll, avgis rapport til kommunestyret om hvilke kontroller som er gjennomført, og om resultatene av disse, jf. § 15, 2. ledd.

Vi anbefaler som nevnt i kap. 4 under steg 4, at det utarbeides en skriftlig rapport fra hver selskapskontroll. Rapporten behandles i kontrollutvalget og avgis videre til kommunestyret.

Kontrollutvalgets sekretariat har et særskilt ansvar for å påse at saker er forsvarlig utredet. Utfører av selskapskontrollen har et selvstendig ansvar for at kontrollen er gjennomført og rapportert i samsvar med kontrollutvalgets forutsetninger og for øvrig på en forsvarlig måte. Når sekretariatet skriver saksframlegg så bør det være dialog med den/de som har utført selskapskontrollen. Videre anbefales det at den/de som har utført selskapskontrollen er til stede når kontrollutvalget behandler selskapskontrollen.

Tilsvarende anbefales det at sekretariat og den/de som har utført selskapskontrollen, er til stede når saken behandles i kommunestyret. Dersom selskapskontrollen omfatter forvaltningsrevisjon, gjelder de møtereglerne som er omtalt i revisjonsforskriften § 19, 1. ledd.

6 Offentlighet

Plan for selskapskontroll og rapporter om selskapskontroll vil som utgangspunkt være offentlig tilgjengelige dokumenter for allmennheten. Det anbefales at planer og rapporter utformes slik at de kan offentliggjøres. Når det gjelder unntak fra offentlighet vises det til offentleglovas unntaksbestemmelser og Justisdepartementets veileder til loven.

Kontrolløren får tilgang til mange opplysninger gjennom eierskapskontrollen, og det kan derfor være hensiktsmessig å innhente selskapenes oppfatning om det er opplysninger som de mener skal være taushetsbelagte, ut fra drifts- og forretningsmessige forhold. Grunnlaget for taushetsplikt må i så fall begrunnes nærmere.

Offentleglova inneholder to typer unntak fra hovedregelen om innsyn:

- Unntaksbestemmelsene i §§ 14 til 26 gir forvaltningen rett, men ikke plikt, til å nekte innsyn i bestemte opplysninger eller dokumenter.
- Unntaksbestemmelsene i § 13 slår fast at forvaltningen skal nekte innsyn i opplysninger som er underlagt taushetsplikt i lov eller i medhold av lov.

De to andre unntaksbestemmelsene som kan være relevante i forbindelse med selskapskontroll, er §§ 14 og 15. § 14 gjelder interne dokumenter som organet selv har utarbeidet for sin interne saksforberedelse, mens § 15 gjelder for organinterne dokumenter som er innhentet utenfra til den interne saksforberedelsen for et organ. Det følger imidlertid av § 16 at disse unntaksbestemmelsene ikke gjelder for dokumenter som blir sendt fra eller til kommunale kontrollutvalg, revisjonsorganer og klagenemnder. Etter sin ordlyd har bestemmelsen som konsekvens at ingen dokumenter til eller fra disse organene kan unntas fra offentlighet med den begrunnelse at de er interne. Men ifølge boka "Tilsyn og revisjon i kommunale sektor" (Bråthen, Frydenberg og Rogndokken 2007:136) kan ikke bestemmelsene fullt ut forstås etter sin ordlyd.

I NKRFs eINFO 21/08 legges følgende fortolkning til grunn:

Inntil det motsatte eventuelt blir klarlagt i en avgjørelse fra et kompetent organ, legger NKRF til grunn at råd om og vurderinger av hvordan kontrollutvalget eller revisjonen bør stille seg i en sak, inntatt i dokument som disse har innhentet fra instans utenfor kommunen, skal kunne unntas på vilkår som nevnt i loven § 15 andre ledd.

Dersom vilkårene i § 15 andre ledd er oppfylt, kan denne fortolkningen forsøksvis anvendes ved selskapskontroll når opplysningene er innhentet utenfra.

Videre følger det av § 16 første ledd andre punktum at det kan gjøres unntak etter § 14 for dokumenter som er utarbeidet for egen saksforberedelse (organinterne dokument), og som blir utvekslet mellom kontrollutvalg og sekretariatene deres, da sekretariatet er å regne som en del av kontrollutvalget som organ. Det kan således se ut til at det er motstrid mellom denne bestemmelsen og § 16 første ledd a som sier at saksframlegg med vedlegg til et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ ikke kan unntas etter §§ 14 og 15. Men her gjør regelen om at en spesialbestemmelse går foran en generell bestemmelse seg gjeldende. Dette innebærer at saksframstillinger fra sekretariatet til kontrollutvalget kan unntas offentlighet. Dersom plan eller rapport utarbeides av kontrollutvalgets sekretariat, antas det at dokumentet også vil kunne unntas etter § 14.

Men det gjøres oppmerksom på at ifølge bestemmelsen om merinnsyn i § 11 plikter man likevel alltid å vurdere å gi helt eller delvis innsyn, selv om det er anledning til å gjøre unntak. Loven sier at innsyn bør gis, dersom hensynet til offentlig innsyn veier tyngre enn behovet for unntak.

7 Oppfølging

Bestemmelser om rapportering av selskapskontroll finnes, som nevnt ovenfor, i forskrift om kontrollutvalg § 15.

Resultatet av gjennomført selskapskontroll skal rapporteres til kommunestyret. Ut fra ordlyden i § 15, må dette forstås som rapportering av selve kontrollen. **Oppfølging** av selskapskontroll er ikke spesifikt nevnt. Imidlertid synes det naturlig at det også gjennomføres en oppfølging av selskapskontroll, på lik linje som for regnskapsrevisjon (§ 8) og forvaltningsrevisjon (§ 12).

Vanligvis gis det anbefalinger etter gjennomført selskapskontroll (jf. pkt. 5 ovenfor). Alt ut fra om det er eierskapskontroll eller forvaltningsrevisjon, er det naturlig å innhente en tilbakemelding fra eierne, og/eller fra styret og daglig leder om hvordan anbefalingene er fulgt opp. To eksempler på en slik anmodning følger som vedlegg 11 og 12.

Oppfølgingen behandles i kontrollutvalget. Hvis det er manglende tilbakemelding, kan det være aktuelt å orientere kommunestyret om dette umiddelbart. For øvrig vil det være mest hensiktsmessig å redegjøre for oppfølgingen i kontrollutvalgets årsrapport, som sendes kommunestyret.

Det kan også være aktuelt å følge opp dette selskapet og funnene i forrige kontroll, ved å bestille en ny selskapskontroll. Forslag om dette legges da inn i ny plan for selskapskontroll (eventuelt en revidert plan).

8 Oversikt over vedlegg

Vedlegg 1	Plan for selskapskontroll
Vedlegg 1.1	Beskrivelse av selskapene
Vedlegg 2	Bestilling av selskapskontroll (sak)
Vedlegg 3	Bestilling av selskapskontroll (skjema)
Vedlegg 4	Brev om oppstart av selskapskontroll - selskapet
Vedlegg 4.1	Egenerklæring fra styret
Vedlegg 5	Brev om oppstart av selskapskontroll - eierne
Vedlegg 5.1	Egenerklæring fra eierrepresentantene
Vedlegg 6	Forespørsel til selskapets revisor
Vedlegg 7	Kontrollskjema daglig leder
Vedlegg 8	Høringsbrev til selskapet
Vedlegg 9	Høringsbrev til eiere
Vedlegg 10	Rapport fra selskapskontroll
Vedlegg 11	Oppfølging av selskapskontroll (eier)
Vedlegg 12	Oppfølging av selskapskontroll (selskap)
Vedlegg 13	Selskapskontroll – en overordnet skisse

- I eksemplene har vi for enkelhets skyld som regel benyttet flertallsbenevnelse på kontrollutvalg og eierkommune. Dette må endres hvis det kun er snakk om ett kontrollutvalg og en kommune.
- All tekst i klammer [ ] byttes ut med reelle forhold.

